

המצוה השנייה היא הצווי **שצונו באמונת היחוד** והוא **שנאמין** שפועל המציאות וסבתו הראשונה אחד, והוא אמרו ית' 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד'. וברוב המדרשות תמצאם יאמרו "על מנת ליחד את שמי" "על מנת ליחדני" ורבים כאלה, רוצים בזה המאמר שהוא אמנם הוציאנו מן העבדות ועשה עמנו מה שעשה מן החסד והטוב אלא על מנת שנאמין היחוד כי אנחנו חייבים בזה... ויקראו גם כן זאת המצוה **מלכות**, כי הם יאמרו **כדי לקבל עליו** (*עול) **מלכות שמים** רוצים לומר להודות ביחוד ולהאמינו.

[*בדפוסים אמסטרדם ת"כ וורשה-ווילנא ליתא למלה 'עול', וכן בחינוך פ' ואתחנן ובקנאת סופרים על סה"מ ליתא. אך בסה"מ הוצ' הרב קאפח והוצ' ר"ש פרנקל איתא]

ג. רמב"ן

ורשכת הלאוין א': "המצוה הראשונה - שנמנענו שלא ישב אחד ממנו אמונת האלקות. וענן הכניעה הזאת שנצמנו מצוה ראשונה בקבלת מלכות שמים. כלומר שנאמן שיש אלו"ק פועל כל הנמצאות מציאן מאן מוחלט אל היש שהם עליו ואל היש שיחפון בו בכל זמן

מן הזמנים, והוא שאמר יתעלה אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים, **שהיא מצוה באמונה...** ובפירושו עה"ת פ' יתרו כתב: "אנכי ה' א - הדבור הזה מ"ע יורה ויצוה אותם שידעו ויאמינו כי יש ה' והוא אלקים להם... וזו המצוה תקרא בדברי רבותינו קבלת מלכות שמים".

נקדים הקדמה: הרמב"ן מפרש את הדבור הראשון "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" כאילו כתובות בו שתי מצוות: "אנכי ה'" ו"אנכי אלקיך", והדבור "לצדדים קתני" -

[6] **אנכי יקו"ק אשר הוצאתיך מארץ מצרים**
 [7] **אנכי אלקיך אשר הוצאתיך מבית עבדים**
 דהיינו שכלולות יחד בפסוק זה

[6] המצוה לדעת ולהאמין שיש בורא - לדעת ולהאמין שיש יקו"ק,
 [7] החיוב המיוחד שיש עלינו עם ישראל לעבדו - שהוא אלקינו.
 והנימוק לשניהם הוא יציאת מצרים.

וזה לשון הרמב"ן בפ' יתרו על הדבור אנכי במלואה (את האותיות [6] [7] הוספנו אנו, כדי להראות על התוכן הכפול):

'אנכי [6] ה' [3] אלקיך' הדבור הזה מצות עשה, יורה ויצוה אותם שידעו ויאמינו כי [6] יש ה' [7] והוא אלקים להם; כלומר [6] יש הוזה קדמון מאתו היה הכל בחפץ ויכולת [3] והוא אלקים להם - שחייבים לעבוד אותו.

ואמר [6] 'אשר הוצאתיך מארץ מצרים' כי הוצאתו אותם משם תורה על המציאות ועל החפץ - כי בדיעה ובהשגחה ממנו יצאו משם - וגם תורה על החדוש - כי עם קדמות העולם לא ישתנה דבר ממבוע - ותורה על היכולת. והנה היכולת תורה על הייחוד כמו שאמר בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ. וזה מעם 'אשר הוצאתיך' כי הם היודעים והערים בכל אלה.

ומעם [3] 'מבית עבדים' שהיו עומדים במצרים בבית העבדים שבויים לפרעה. ואמר להם זה לאמר שהם חייבים שיהיה השם הגדול והנכבד והנורא הזה **לאלקים להם שיעבדהו**, כי הוא פדה אותם מעבדות מצרים, כמעם "כי עבדי הם... אשר הוצאתי מארץ מצרים. וכבר רמזתי למעלה מעם שני השמות הקדושים על דרך האמת.

וזו המצוה תקרא בדברי רבותינו קבלת מלכות שמים, כי המדות [ס"ו המלות] האלה אשר הזכרתי הם במלך כנגד העם. וכך אמרו במכילתא "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני למה נאמר, לפי שהוא אומר אנכי ה' אלקיך. משל למלך שנכנס למדינה, אמרו לו עבדיו גזור עלינו גזירות, אמר להם לאו, כשתקבלו מלכותי אגזור עליכם גזירות, שאם מלכותי אינכם מקבלים גזירותי האיד אתם מקיימים. כך אמר המקום לישראל אנכי ה' אלקיך... לא יהיה לך, אני הוא שקבלתם מלכותי עליכם במצרים, אמרו לו הן, **כשם שקבלתם מלכותי קבלו גזירותי**" כלומר אחר שאתם מקבלים עליכם ומודים ש[א]נכי ה' ונ[א]ני אלקיכם מארץ מצרים, קבלו כל מצותי.

רמב"ם הלכות קריאת שמע פרק א ד	פסחים נו. משמע כפרש"י	ילק"ש תורה רמז תתלד ודברים רבא ב' ל"ה	ילק"ש תורה רמז תתלד ודברים רבא ב' ל"ה
מסורת היא בידנו - שבשעה שקיבץ יעקב אבינו את בניו במצרים בשעת מיתתו, ציוס וזירזם על ייחוד ה' ועל דרך ה' שהלך בה אברהם ויצחק אביו. ושאל אותם ואמר להם, בני, שמא יש בכם פסולת, מי שאינו עומד עמי בייחוד אדון כל העולם, כענין שאמר לנו משה רבנו "פן יש בכם איש או אשה...". ענו כולם, ואמרו "שמע, ישראל, ה' אלקינו, ה' אחד", כלומר שמע ממנו אבינו ישראל, ה' אלקינו ה' אחד. פתח הזקן ואמר, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד; לפיכך נהגו כל ישראל לומר שבת ששיבת בו ישראל הזקן, אחר פסוק זה:	..אמר רבי שמעון בן לקיש ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם' ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה. אמר שמא חס ושלום יש במטתי פסול כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ואבי יצחק שיצא ממנו עשו. אמרו לו בניו 'שמע ישראל ה' שחקינו ה' אחד'. אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.	ומהיכן זכו ישראל לקרות שמע? אמר רבי פנחס בר חמא, ממתן תורה זכו ישראל לקרות שמע. כיצד, את מוצא לא פתח הקב"ה בסיני תחלה אלא בדבר זה אמר להם "שמע ישראל! אנכי ה' אלקיך" נענו כולן ואמרו: "ה' אלקינו ה' אחד". ומשה אמר בשכמל"ו....	ד"א. מהיכן זכו ישראל לק"ש, מאבינו יעקב, שנא' 'הקבצו ושמעו בני יעקב'. אמר להם שמא משאני נפטר אתם משתחווים לאל אחר, אמרו לו, שמע ישראל [ה' אלקינו ה' אחד. אמרו] כשם שאין בלבך אלא אחד וכו' [כך אין בלבנו אלא אחד (ע"פ הגמ' בפסחים)] והוא אמר בלחישא בשכמל"ו. ומה ישראל אומרים עכשיו? שמע ישראל אבינו, אותו דבר שצויתנו נוהג בנו - ה' אלקינו ה' אחד.
		ערב ובקר אנחנו משמיעים לאזנינו הד של אותה קריאה שקרא הקב"ה אלינו אז בהר סיני "שמע ישראל", הד של אותה תביעה לקבלת מלכות שמים - ואנחנו עונים עליה כמו אז "(הן) ה' אלקינו ה' אחד"	עם המילים 'שמע ישראל' אנחנו פונים אל יעקב אבינו ומתחברים אל האמונה בבורא עולם שקבלנו מאבות העולם דרכו.

ספרי פ' ואתחנן: וכן אתה מוצא כשנפטר יעקב אבינו מן העולם קרא להם לבניו והוכיחם כל אחד ואחד בפני עצמו וחזר וקרא אותם כולם כאחד. אמר להם שמא יש לכם בלבכם מחלוקת על מי שאמר והיה העולם. אמרו לו: שמענו, כשם שאין בלבך מחלוקת, כך אין בלבנו מחלוקת על מי שאמר והיה העולם, אלא ה' אלקינו ה' אחד. - כ ר מ ב " ס

מצות עשה
שמורה ומצוה אותנו
שנדע ונאמין כי
אֲנֹכִי יְהוָה
יש הווה קדמון
מאתו היה הכל בחפץ ויכולת

אֱלֹהֵינוּ
והוא אלקים לנו
שחייבים לעבוד אותו
ומורה

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
על המציאות
ועל החפץ
כי בידיעה ובהשגחה ממנו יצאנו משם
ועל החדוש
כי עם קדמות העולם לא ישתנה דבר מטבעו
ועל היכולת
והיכולת מורה
על הייחוד
כמו שאמר בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ
כי אנחנו היודעים והעדים בכל אלו

מִבֵּית עֲבָדִים
כי אנחנו חייבים
שיהיה השם הגדול והנכבד והנורא הזה
לנו לאלקים שנעבדהו
כי הוא פדה אותנו מעבדות מצרים